

TEOSTO

Tekoäly musiikissa

**Kyselyraportti
Lokakuu 2023**

Sisällys

Tutkimuksen taustaa ja toteutus	3
Kyselytutkimuksen kohderyhmä ja vastaajat...	4
Yleiset näkemykset tekoälystä musiikkialalla ..	5
Tekoälyn hyödyntäminen musiikissa	6
Suostumus, läpinäkyvyys ja korvaukset	10
Tekijänoikeus ja tekoäly	11
Tekoälyyn liittyvät pelot ja uhat	12
Johtopäätöksiä	14

Tutkimuksen taustaa ja toteutus

Tekoälyn uusi, luova rooli mullistaa maailmaa. Generatiivisella tekoälyllä viitataan uusimpiin, sisältöä tuottaviin tekoälyratkaisuihin, jotka luovat malleja niille annetusta koulutusaineistosta, ja kykenevät tuottamaan koulutusaineiston kaltaista sisältöä.

Myös musiikkialalla tekoäly osoittautumassa laajaksi, koko toimialaa läpileikkaavaksi murrokseksi, johon liittyy sekä mahdollisuuksia että uhkia. Tekoälyratkaisut voivat toimia apuna musiikin luovassa prosessissa, tuotantovaiheessa ja markkinoinnissa. Samalla niihin liittyviin oikeuksiin liittyy yhä paljon epäselvyyksiä.

Samalla kun tekoäly on tullut vauhdilla luovalle alalle, on kasvanut tarve tunnistaa siihen liittyviä ilmiöitä ja kehittää pelisääntöjä tekoälyn käytölle. Näkemyksen muodostaminen tekoälyn monista puolista ja mahdollisuuksista vaatiikin laajaa ja poikkitieteellistä ymmärrystä.

Vastuullinen suhtautuminen tekoälyyn on sekä Teoston että sen asiakkaiden intressissä. Voittoa tavoittelemattomana yhdistyksenä Teoston tarkoitus on toimia musiikin ja sen tekijöiden menestykseksi. Musiikintekijäasiakkaillemme suunnatulla kyselyllä halusimme kartoittaa tekoälyn käytön yleisyyttä ja asenteita tekoälyä kohtaan. Tavoitteena on muodostaa laaja näkemys siitä, kuinka tekoälyyn, sen tuomiin mahdollisuuksiin tai uhkiin suhtaudutaan. Kyselyn tuloksia hyödynnetään muun muassa Teoston toiminnan ja edunvalvonnan suunnittelussa.

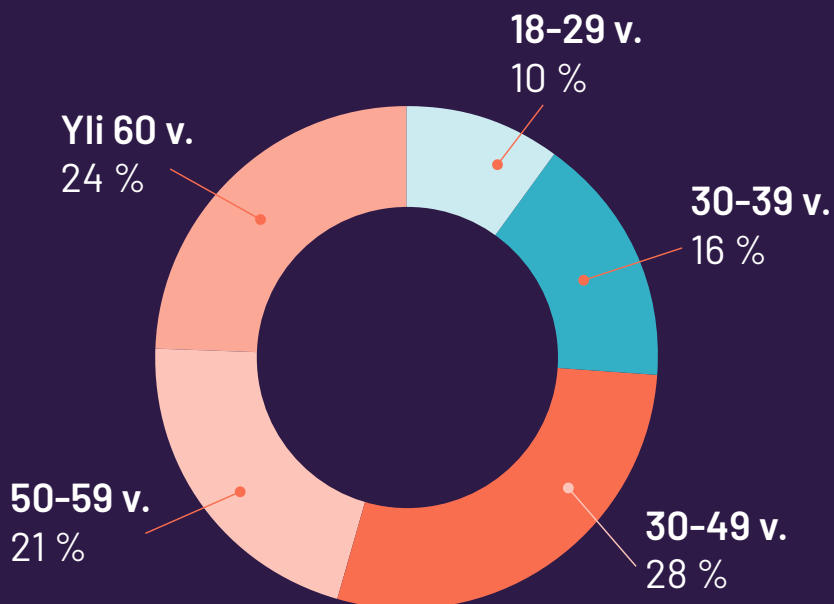
Kyselytutkimus toteutettiin Teoston omalla kyselytyökalulla ja lähetettiin sähköpostitse kaikille henkilöasiakkaille (noin 30 000 sähköpostiosoitetta) syyskuussa 2023. Lisäksi kyselylinkkiä jaettiin verkostojen ja sosiaalisen median kautta musiikin tekijöille, julkaisijoille ja esittäjille.

Kyselyn kohderyhmä ja vastaajat

717 vastaajaa

(512 artistia, 648 säveltäjää/sanoittajaa,
338 tuottajaa ja 70 musiikkikustantajaa)

Vastaajien ikäjakauma

Yleisimmät genret

pop (47 %)

rock/heavy (46 %)

taidemusiikki (18 %)

muu (32 % - mm. elektroninen
musiikki, mediamusiikki,
iskelmä)

Kokemus

84 %:lla

oli yli kymmenen vuoden
kokemus musiikkialalta.

Yleiset näkemykset tekoälyn käytöstä musiikissa

91 %

On tietoinen tekoälyn tulosta musiikkialalle

43 %

Suhtautuu edes jossain määrin myönteisesti tekoälyn hyödyntämiseen musiikissa

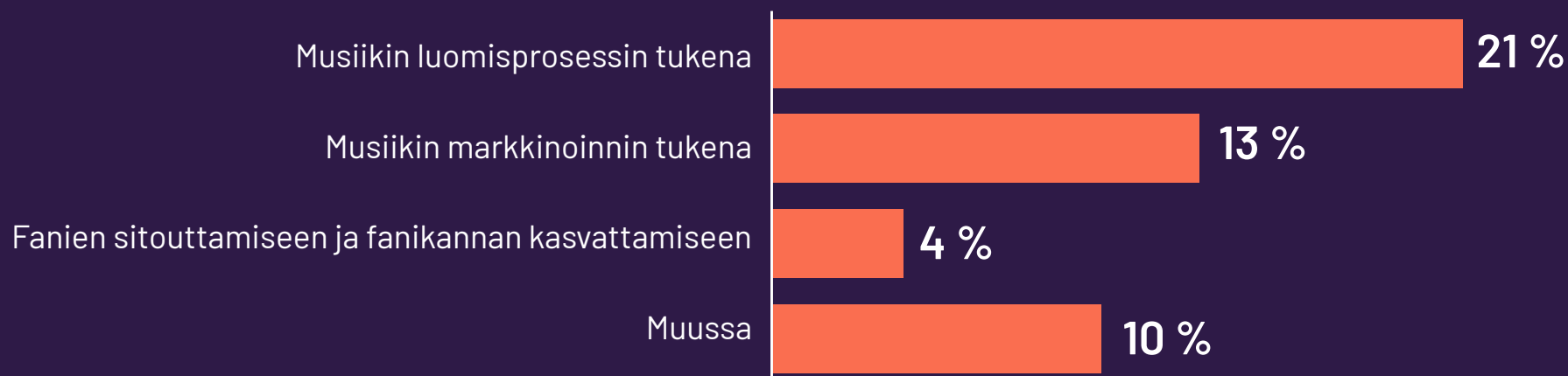
Näkemykset tekoälyn käytöstä musiikissa

Suurin osa on tietoisia tekoälyn tulosta musiikkialalle.
Siihen liittyy kuitenkin paljon myös epävarmuutta ja epäilyksiä.

Miten tekoälyä hyödynnetään musiikissa?

Noin kolmannes vastaajista on hyödyntänyt tekoälyä omassa työssään. Sitä on käytetty mm.

Tekoälyä on hyödynnetty mm. äänityksessä, miksauksessa ja masteroinneissa sekä graafisissa töissä kuten levyn kansissa.

Mihin tekoälyä haluttaisiin käyttää musiikkialalla?

Moni vastaajista on kiinnostunut hyödyntämään tekoälyä tulevaisuudessa. Eniten siitä toivotaan tukea markkinointiin ja luomisprosessin tueksi.

49 %

olisi valmis antamaan
musiikkiaan tekoälyn
hyödynnettäväksi
korvausta vastaan

41 %

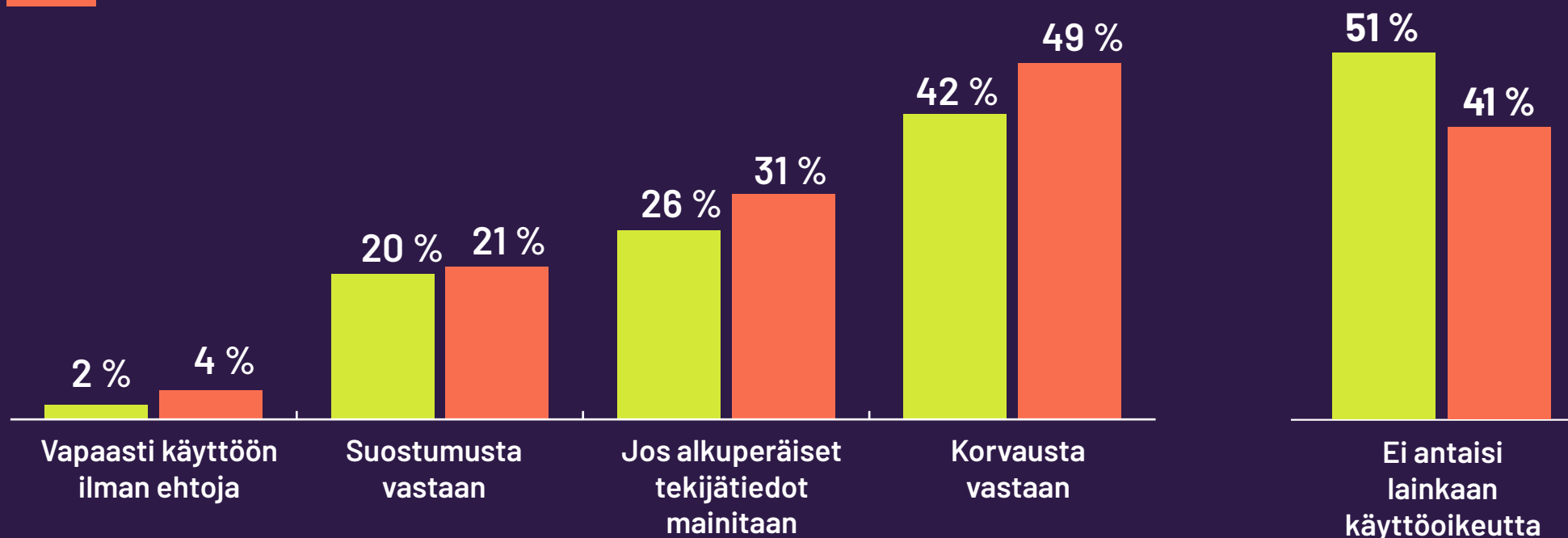
ei haluaisi antaa
musiikkiaan
tekoälyn käyttöön
lainkaan

Suostumus, läpinäkyvyys ja korvaukset ovat keskeisiä elementtejä

Vastaajat antavat äänensä tai musiikkinsa tekoälysovellusten käyttöön ainoastaan suostumusta, tekijätietojen mainitsemista ja korvausta vastaan.

 Antaisi äänensä käyttöön ihmisääntä jäljitteleviin sovelluksiin

 Antaisi musiikkinsa käyttöön tekoälyn koulutusmateriaaliksi

Tekijänoikeus ja tekoäly

Suurin osa vastaajista on tietoisia tekijänoikeusasioista tekoälysovelluksissa. Vain harva olisi valmis antamaan tekoälymusiikille tekijänoikeuden suoja.

75 %

on tietoinen, että tekoälyn tuottama sisältö ei tämänhetkisen lainsäädännön mukaan voi saada tekijänoikeuden suoja.

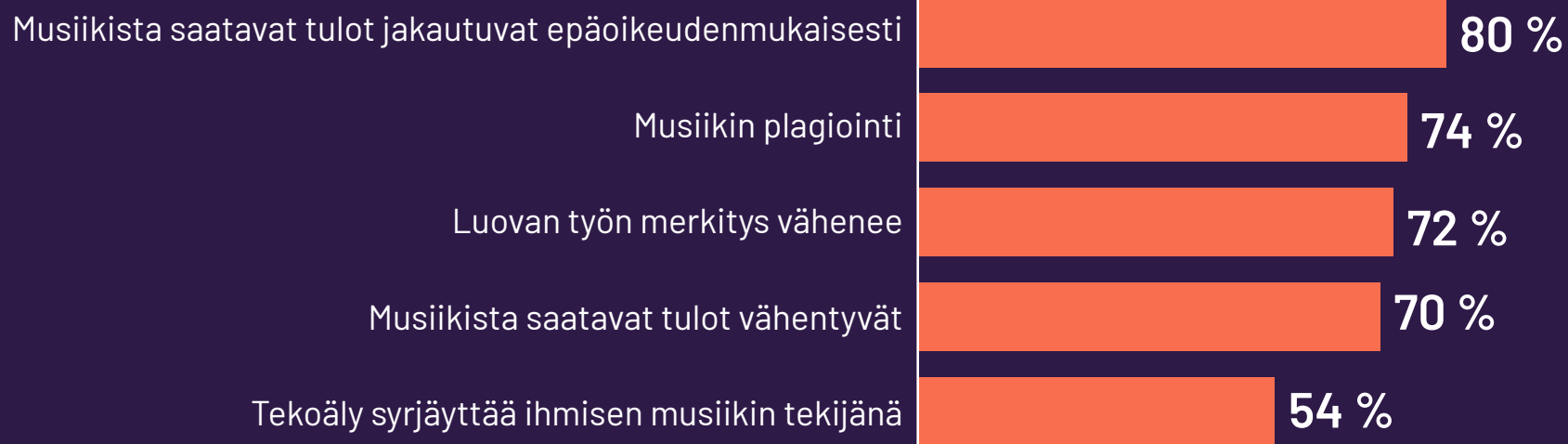
15 %

Olisi valmis antamaan tekijänoikeuden suojan myös tekoälymusiikille. Vain hieman useamman mielestä (16 %) tekoäly pitäisi voida merkitä yhdeksi teoksen tekijöistä.

Tekoälyyn liittyvät pelot ja uhat

Tekoälyyn liitettyt suurimmat uhkakuvat liittyvät korvausten jakamiseen sekä musiikin plagiointiin. Inhimillisen osaamisen kysyntään uskotaan tulevaisuudessakin.

Vastaajat ovat ainakin jossain määrin huolestuneita seuraavista uhkakuvista

Tekoäly aiheuttaa sekä vastustusta että uteliaisuutta – luovuus säilyy kuitenkin ihmisillä

Vapaita kommentteja kyselystä

"Tekoälyn käyttöä tulee rajoittaa, kunnes on luotu riittävästi säädöksiä."

"Huomiota tulisi kiinnittää ensisijaisesti valistukseen ja informaatioon."

"Tekoäly pitäisi kieltää ja hävittää kaikkialta ennenkuin se tuhoaa kaiken inhimillisen arvokkaan."

"Tekoäly tulee tuhoamaan musiikin, kuten myös muunkin taiteen. On silkkää hulluutta/itsemurhaa sallia tekoälyn minkäänasteinen käyttö musiikissa."

"Tekoälyä on käytetty jo pitkään varsinkin teknisessä tuottamisessa eikä se tunnu ketään häiritsevän."

"Listamusiikki on jo nyt monin paikoin hyvin laskelmoitua ja "hittikaavalla" tuotettua, joten sen voi aivan hyvin ulkoistaa koneellisesti."

"Musiikin "tilaajat" päätyvät käyttämään AI-musiikkia ihmisten tekemän musiikin sijaan, koska AI-musiikki on "riittävän hyvää" ja halvempaa."

"Luotan siihen, että tekoäly tulee jatkossakin tekemään epäkiinnostavaa musiikkia, joten vahinko ei taiteellisesti katsoen ole suuren suuri."

"Tekoäly antaa uusia mahdollisuuksia toteuttaa luovia ideoita nopeammin. Se pitäisi nähdä uutena apuvälineenä ja mahdollisuutena, ei uhkana."

"Lopulta yleisö päättää, haluaako se kuunnella "aitoja", ihmisten tekemiä esityksiä vai tekoälyn luomaa musiikkia."

"Aina löytyy yleisöä ns. luomumusalle. Ihmiset haluavat kuunnella livekeikkoja, joita soittavat oikeat ihmiset."

"Tekoäly on lopulta aika osaamaton. Se kykenee antamaan ehdotuksia, tekemään monotonista työtä ja lisäämään tuotantoarvoja."

"Läpinäkyvyys on tärkeää. Tekoälyn käyttö olisi syytä tuoda avoimesti ilmi."

"Tekoälyn koulutukseen käytetyistä materiaaleista pitää saada täysi listaus julkisesti näkyville. Jokaiselle, jonka työtä on käytetty tekoälyn koulutukseen on maksettava korvaus."

"Tekoäly ja tietokone tulisi rinnastaa toisiinsa. Koneella on tehty musiikkia jo n. 50 v, eikä sen tekijänoikeuksissa ole ollut ongelmia."

"Koska tekoälyn laajaa tuloa ei voi välttää täytyy lainsäädäntö saada kuntoon hetimiten."

Johtopäätöksiä

Tekoäly on eittämättä yksi musiikkialan suurimpia murroksia sitten digitalisaation. Monet vastaajat totesivat sen vastustamisen olevan turhaa, koska se on jo keskuudessamme. Suurin osa musiikin parissa työskentelevistä on tietoisia tekoälyn tulosta musiikkialalle.

Suomalaisten musiikintekijöiden asenne tekoälyä kohtaan on pääosin odottava. Asenteet näyttävät jakautuvan kahtia: toinen puoli vastaajista suhtautuu tekoälyyn pelokkaasti, toinen puoli kiinnostuneen uteliaasti.

Harva vielä käyttää tekoälyä osana musiikin luomisprosessia. Luomisprosessin tukena sitä käyttää noin viidennes vastaajista. Käyttötarkoituksia nähdään enemmän teknisissä tehtävissä kuten miksauksessa, äänittämisessä tai musiikin markkinoinnissa. Moni on kuitenkin kiinnostunut tekoälystä – tarve tiedolle, koulutukselle ja ymmärryksen rakentamiselle on kova.

Tekoälysovellukset hyödyntävät laajaa massaa olemassa olevia, tekijänoikeudella suojattuja teoksia, joihin ne eivät yleensä ole kysyneet lupia niiden tekijöiltä. **Yli puolet vastaajista on kuitenkin valmis antamaan musiikkiaan tekoälysovellusten käyttöön,** jos se tehdään vastuullisella tavalla ja siitä on saatavilla korvaus. Ansainnan lisäksi vastaajat painottivat suostumuksen ja läpinäkyvyyden tärkeyttä, kun tekoälysovellukset käyttävät olemassaolevaa ääntä tai musiikkia materiaalinaan.

Vastuullinen lähestymistapa generatiiviseen tekoälyyn tulee olemaan avainasemassa sen tulevassa hyödyntämisessä. Suurimmat uhat nähdään musiikin tekijöiden ansainnan entistäkin suuremmassa rapautumisessa, jos tekoälyn käytölle ei onnistuta luomaan vastuullisia pelisääntöjä.

TEOSTO

MUSIIKKI ON VOIMA